

13.06.2022

Asia/5

§ 27

Helsingin lausunto hallituksen esityksestä julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleenjärjestämisestä koskevaksi lainsäädännöksi

HEL 2022-006366 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto merkitsi tiedoksi luonnoksen Helsingin kaupungin lausunnoksi työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksestä julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä koskevaksi lainsäädännöksi.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli erityissuunnittelija Ville Salo. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Ville Salo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 37498
ville.j.salo(a)hel.fi

Liitteet

1 TE2024 HE - luonnos Helsingin lausunnosta 6.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö on 6.5.2022 pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleenjärjestämisestä koskevaksi lainsäädännöksi. Kaupungin lausunnon antaminen on kaupunginhallituksen 20.5.2022 kokouksen asialistalla.

Esitysluonnoksen mukaan julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirrettäisiin työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille. Kunnille siirtyisivät valtiolta myös julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät hankintatehtävät se-

kä julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät maksatustehtävät. Siirtyviä tehtäviä valtiolla hoitava henkilöstö siirtyisi liikkeenluovutuksella kuntiin tai kuntayhtymiin. Kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä.

Työvoimapalveluiden järjestämismääräyksiä muodostaisi kunnille uuden valtionosuustehtävän, johon kunnille osoitettaisiin täysimääräinen rahoitus. Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden ja heihin rinnastettavien maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen kunnille osoitettaisiin yleiskatteellisesta valtionosuudesta erillinen rahoitus. Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoittamisesta laajenisi koskemaan työmarkkinatuen lisäksi peruspäivärahaa ja ansiopäivärahan perusosaa. Kunnan maksusosuus kasvaisi työttömyyden pitkittyessä. Kunnan rahoitusvastuu ei myöskään katkeaisi työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavan työttömyysetuuden osalta. Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden ja heihin rinnastettavien maahanmuuttajien osalta kunnalla ei kuitenkaan olisi rahoitusvastuuta työmarkkinatuesta kolmen vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä. Muiden maahanmuuttajien osalta rahoitusvastuuta ei olisi yhden vuoden ajalta.

Helsingin kaupunki kannattaa HE:n tavoitetta saada TE-palveluille lisää vaikuttavuutta tuomalla ne osaksi kuntien palveluekosysteemiä. On siinänsä tavoiteltavaa, että valta ja vastuu työllisyyden edistämisestä olisivat nykyistä enemmän kunnilla, mutta toisaalta Pohjoismaiden työvoimapalvelumalli rajaa palvelun järjestämisen tapaa aivan liikaa ja kaventaa siten kunnan vapautta löytää uusia tapoja järjestää nykyistä vaikuttavampaa työllisyyspalvelua. Keskeistä on, että uudistuksen rahoitusmallin myötä kasvava kunnan taloudellinen vastuu työttömyydestä ja kyky vaikuttaa työllisyyden kehitykseen olisivat esitettyä paremmin tasapainossa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että lakisääteisten tehtävien siirto tulee olemaan kustannusneutraali kunnille myös käytännössä.

Keskeisimmät lausuntoon sisältyvät huomiot

1) TE-palveluiden järjestämismääräyksiä tulisi antaa kaikille kunnille, mutta samanaikaisesti tulisi säätää uskottava velvoite riittävän laajaan yhteistoimintaan 20 000 henkilön työvoima-alueiden muodostamiseksi. Kaikkien kuntalain yhteistoimintamuotojen tulee olla käytössä yhteistyön toteuttamiseksi.

2) Palvelut järjestävälle kunnalle tulee korvata täysimääräisesti kustannukset, jotka johtuvat henkilö- tai työnantaja-asiakkaan oikeudesta valita palvelua tarjoava taho sekä vastuusta koordinoida muutosturvaa yli järjestämismääräyksiä.

- 3) Työttömyysturvan maksuosuuteen tulee rakentaa suhdannekatto, jotta kunnat eivät joudu kantamaan kohtuutonta riskiä suhdannetyöttömyydestä, johon ne eivät itse voi vaikuttaa.
- 4) Rahoitusmallin kompensatiota tulee jatkossa tarkistaa työikäisen väestön määrän lisääntyessä kasvukeskuksissa.
- 5) Kuntien osuutta pitkäaikaistyöttömien työttömyysturvakustannuksista tulee laskea, sillä tämän ryhmän todellinen palvelutarve on usein muualla kuin työllisyyspalveluissa.
- 6) Koska lähes kaikki TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle, tulee palveluiden rahoituksesta siirtää kunnille enemmän kuin 75 %.
- 7) Kuntien palkkatukea vastaavan rahoituksen tulee siirtyä valtionosuusrahoitukseen täysimääräisesti, eikä Helsinkiä tule kohdella eriarvoisesti sote-erilliskorjauksen takia. Laissa tulee jatkossakin mahdollistaa kunnille pitkäaikaistyöttömien kuntalaisten työllistäminen.
- 8) Lakiin tulee kirjata kunnille kaikki mahdolliset edellytykset rakentaa myös omia tietojärjestelmäkorjauksiaan paremman asiakaspalvelun, palvelukohtaannon ja vaikuttavuuden osoittamisen toteuttamiseksi.
- 9) Palvelujen vaikuttavuuden varmistamiseksi kuntien tulee saada pääsy tulorekisteriin ja lakiin tulee lisätä tietojohdamisen mahdollistava pykälä.
- 10) TE-toimistoja, ELY-keskuksia ja KEHA-keskusta tulee ohjata ja velvoittaa voimaannapoloissa tekemään tiiviimpää yhteistyötä kuntien kanssa järjestämisvastuun siirron onnistumiseksi.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päättää elinkeinopolitiikkaa ja kilpailukykyä koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista. Lisäksi elinkeinojaosto päättää työllisyydenhoidon periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista ja maahanmuuttoa koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista.

Asian esittelevät kokouksessa erityissuunnittelija Ville Salo sekä työllisyys- ja maahanmuuttojohtaja Ilkka Haahtela.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Ville Salo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 37498

13.06.2022

Asia/5

ville.j.salo(a)hel.fi

Liitteet

1 TE2024 HE - luonnos Helsingin lausunnosta 6.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 31.05.2022 § 118

HEL 2022-006366 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yritys- palveluiden uudelleen järjestämistä koskevasi lainsäädännöksi:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kiittää lakiluonnoksessa sitä, että 6 luvun 3 §:ssä tarkoitetun valmennuksen ja 4 §:ssä tarkoitetun koulutuskokeilun enimmäiskestot on poistettu. Tämä mahdollistaa palveluiden paremman räätälöimisen työnhakijoiden tarpeiden mukaan. Lisäksi monimuotoistuvan väestön osaamistarpeiden kehittämiseen vastaa hyvin luku- ja kirjoitustaitoa koskevien opintojen sisällyttäminen työttömyysetuudella tuettaviin omaehtoiisiin opintoihin.

Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu ja työvoimakoulutus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta haluaa korostaa, että lain valmistelussa tulee varmistaa jatkuvan oppimisen edellytykset ja realistiset mahdollisuudet alanvaihtoon kaiken ikäisille työnhakijoille. Jatkuvan oppimisen merkitys nopeasti muuttuvassa maailmassa on Suomessakin tunnistettu ilmiö, josta kertoo esimerkiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen perustaminen vuonna 2021. Lakiluonnokseen liittyvää kuntien rahoitusmallia suunniteltaessa tulee varmistaa, että kunnille on myös taloudellisesti mahdollista ja kannattavaa tukea työnhakijoiden pitempiaikaistakin omaehtoista opiskelua työttömyysetuudella. Erityisen tärkeää tämä on työvoimapulasta kärsivien alojen osaajatarpeeseen vastaamisessa. Esimerkkeinä ammattiteistä, joissa on tällä hetkellä osaajapulaa, voidaan mainita varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja lähihoitaja. Tulevaisuudessa työvoimapulasta kärsivät alat voivat olla toisia, joten liian tarkasti tätä ei tulisi nyt valmistelussa olevassa laissa rajata. Opintotukijärjestelmä ei itsessään riitä vastaamaan tähän alan-

13.06.2022

Asia/5

vaihtajien tukemiseen, sillä usein työnhakija on käyttänyt ne opintotukensa ensimmäisen tutkintonsa opiskelemiseen. Alanvaihtoa ja osaamisen päivittämistä tapahtuu kaiken ikäisten keskuudessa. Takana voi olla jo pitkäkin työura tuon ensimmäiseksi opiskellun tutkinnon pohjalta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toivoo, että lain valmistelussa arvioidaan mahdollisuutta esittää muutoksia hankinnoista ja käyttöoikeusso-
pimuksista annettuun lakiin niin, että työvoimaviranomaisena toimivan kunnan olisi mahdollista tuottaa itse kaikki ne työvoimakoulutukset, joissa itse tuotettu koulutus todetaan kustannustehokkaimmaksi ja vaikuttavimmaksi tavaksi lisätä osallistujien mahdollisuuksia työllistyä.

Palkkatuki

Nykyisen lakiluonnoksen mukaan palkkatukea ei jatkossa myönnettäisi kunnalle tai kuntayhtymälle (luku 10 § 3). Kuitenkin myös kuntien ja kuntayhtymien työympäristöt voivat tarjota tärkeän oppimisympäristön työttömän työnhakijan ammatillisen osaamisen parantamiseksi, erityisesti niille työnhakijoille, joilla työkokemusta on vähän ja siirtyminen esimerkiksi yksityisen tai kolmannen sektorin palvelukseen tämän vuoksi hankalaa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toivoo, että laki mahdollistaisi jatkossakin palkkatuetun työn myös kunnissa ja kuntayhtymissä.

Nuorten työllistymistä edistävä matalan kynnyksen yhteispalvelu

Lakiluonnoksessa nostetaan esiin, että työvoimaviranomaisen alueella tulisi olla tarjolla nykyisen ohjaamotoiminnan kaltaista nuorten työllistymistä edistävää matalan kynnyksen yhteispalvelua (luku 7.2. § 16). Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että nykyisenkaltaisen Ohjaamo-malli ja sen selvityksissä todennettu asiakastyytyväisyys on rakentunut nuorten monialaisen ja kokonaisvaltaisen ohjauksen periaatteiden päälle. Jatkossakin on syytä myös lainsäädännöllisesti varmistaa, että nuorten työllistymistä edistävästä matalan kynnyksen yhteispalvelusta saa monialaista tukea myös muun muassa terveyteen (ml. mielenterveyteen), taloudellisiin huoliin, vapaa-ajan toimintaan ja muihin hyvinvointiin laajasti liittyviin kysymyksiin. Matalan kynnyksen palvelut edellyttävät toimiakseen, että nuoren ei tarvitse etukäteen miettiä, onko hänen kysymyksensä oikea juuri tähän paikkaan eikä häntä jouduta ohjaamaan toisaalla, mikäli kysymys ei liitykään suoraan koulutukseen tai työhön vaan laajemmin ajatellen hänen opiskelu- ja työkykynsä. Monialaisen tuen toteutumiseksi on myös tärkeää varmistaa työntekijän tukemiseksi tarvittavan tiedon esteetön siirtyminen eri toimijoiden välillä. Lakiluonnoksesta ei käy ilmi, edellyttäisikö matalan kynnyksen yhteispalvelussa asiointi jatkossa nuorelta työttömän työnhakijan asemaa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä mata-

13.06.2022

Asia/5

lan kynnyksen palvelun toimivuuden kannalta, että jatkossakin ohjaamotoinnin kaltainen palvelu on avoinna kaikille nuorille opiskelu- tai työnhakijastatuksesta riippumatta.

TUVA-koulutuksesta

Nykyisessä lakiluonnoksessa ei lainkaan mainita nivelvaiheen koulutusta osana työllistymisen tukemisen keinovalikoimaa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että lakia valmistellessa tarkasteltaisiin vielä elokuussa 2022 alkavan tutkintotavoitteiseen koulutukseen johtavan koulutuksen (TUVA) suhdetta nyt esitettävään kokonaisuuteen ja erityisesti työvoimakoulutukseen ja työkokeiluun. Olisi perusteltua, että TUVA-koulutusta voisi jatkossa järjestää myös Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksella järjestettävänä työvoimakoulutuksena. Tällä hetkellä lakiluonnos ei tätä mahdollista. TUVA-koulutus rakenteena tarjoaa monipuolisia ja joustavia mahdollisuuksia keskittyä kunkin yksilön puuttuvien taitojen täydentämiseen, jotta hänen siirtymisensä toisen asteen koulutukseen (oppilaitoksessa opiskellen tai oppisopimuksella) ja edelleen työelämään mahdollistuu.

Tiivistelmä

Kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu, että lakiuudistuksen yhteydessä on keskeistä varmistaa jatkuvan oppimisen edellytykset ja realistiset mahdollisuudet alanvaihtoon kaiken ikäisille työnhakijoille sekä kuntien mahdollisuudet hyödyntää työnhakijoiden tukemisessa myös itse järjestettyä työvoimakoulutusta ja palkkatuettua työtä kuntien työympäristöissä. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota monialaisen tuen mahdollistamiseen nuorten työllistymistä edistävissä matalan kynnyksen yhteispalveluissa sekä nivelvaiheen koulutuksen roolin näkyväksi tekemiseen osana kokonaisuutta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Sara Peltola, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 26222
sara.peltola(a)hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 88047
antti.varto(a)hel.fi